

Sanngjörn dreifing skattbyrðar

Umbótaáætlun um réttlátara og skilvirkara skattkerfi

eftir

Stefán Ólafsson og Indriða H. Þorláksson

Skýrsla til Eflingar – stéttarfélags,
Febrúar 2019

Efnisyfirlit

- Stóra skattatilfærslan
- Samanburður við önnur lönd
- Skattar og velferð – samhengið
- Umbótatillögur: Aukin sanngirni og skilvirkni
- Stefna ASÍ: Fjölprepa tekjuskattskerfi – útfærslur
- Ólíkar útfærslur – alvöru leiðrétting skattbyrðar
- Fjölþættir kostir

Sanngjörn dreifing skattbyrðar

Hvernig leiðréttu má
stóru skattatilfærsluna
án þess að veikja velferðarkerfið

Skýrsla til Eflingar-stéttarfélags

eftir

Stefán Ólafsson og

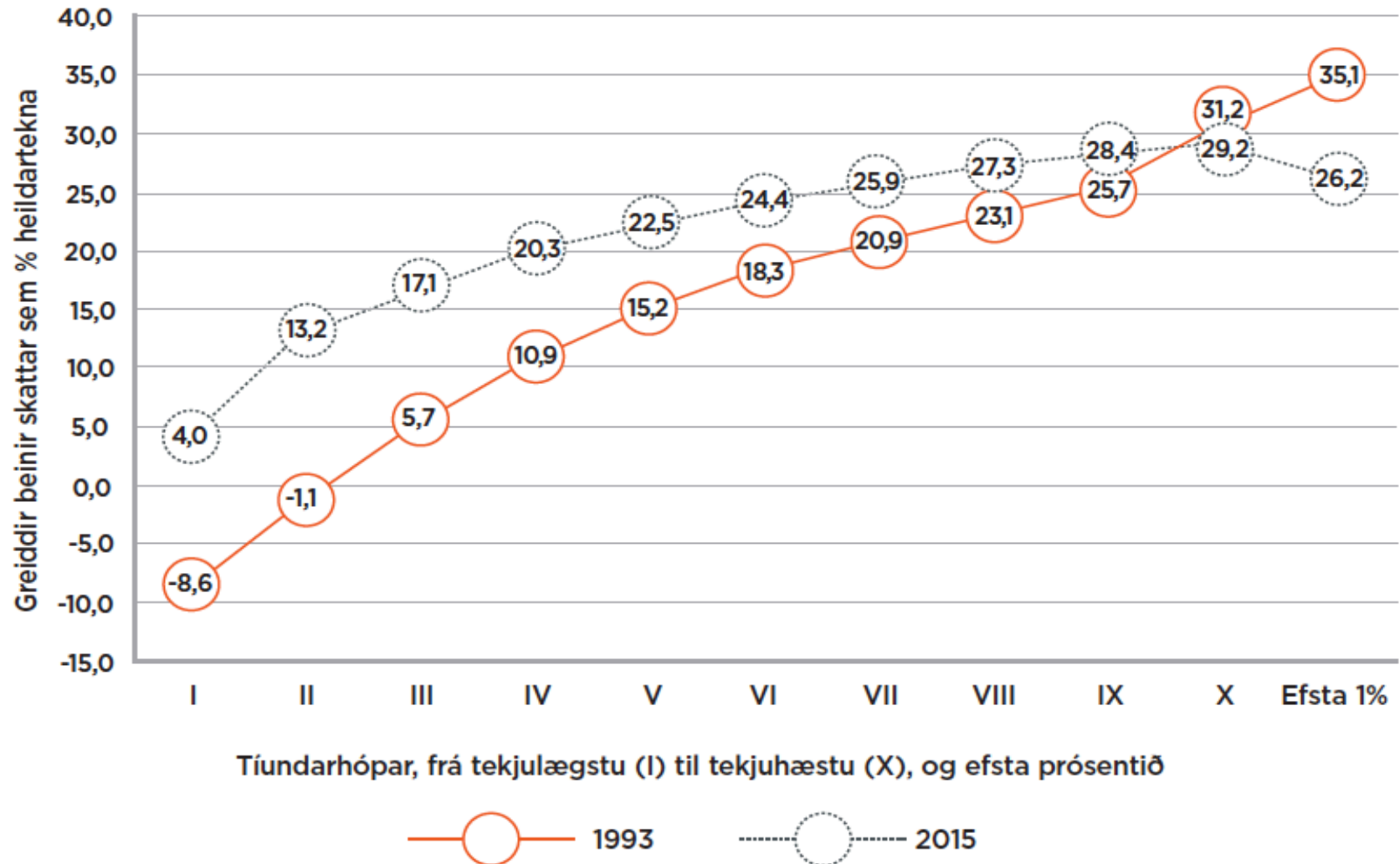
Indriða H. Þorláksson

Febrúar 2019

Stóra skattatilfærslan frá 1993 til 2015

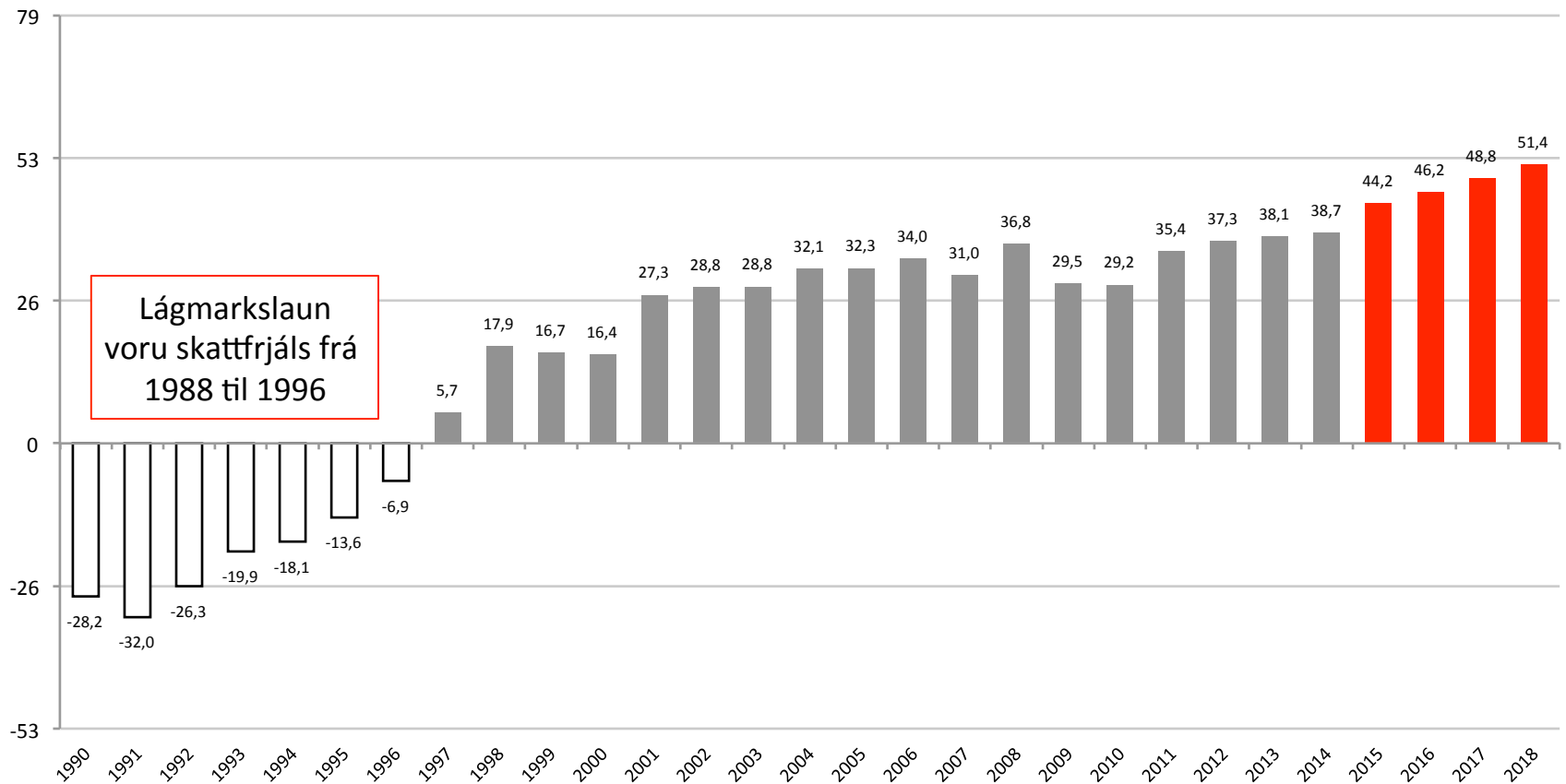
Skattbyrði jókst hlutfallslega mest **hjá þeim tekjulægstu**

Vaxandi skattbyrði lágmarkslauna

- Rýrnun persónuafsláttar (skattleysismarka) > Stærri hluti lágmarkslauna skattlagður

Skattaður hluti lágmarkslauna á hverjum tíma
frá 1990 til 2018 (%)

Afleiðingar stóru skattatilfærslunnar

- Skattlagning hárra tekna er nú minni en á hinum Norðurlöndunum og víðar í Vestur Evrópu
- Skattlagning lágra tekna er nú frekar há á Íslandi, samanborið við önnur vestræn samfélög
- Skattlagning láglaunahjóna með 2 börn hefur aukist meira á Íslandi en í nokkru öðru vestrænu samfélagi í hópi OECD-ríkjanna, frá 2000 til 2017
- **>Umbóta er þörf: Aukin sanngirni og skilvirkni**

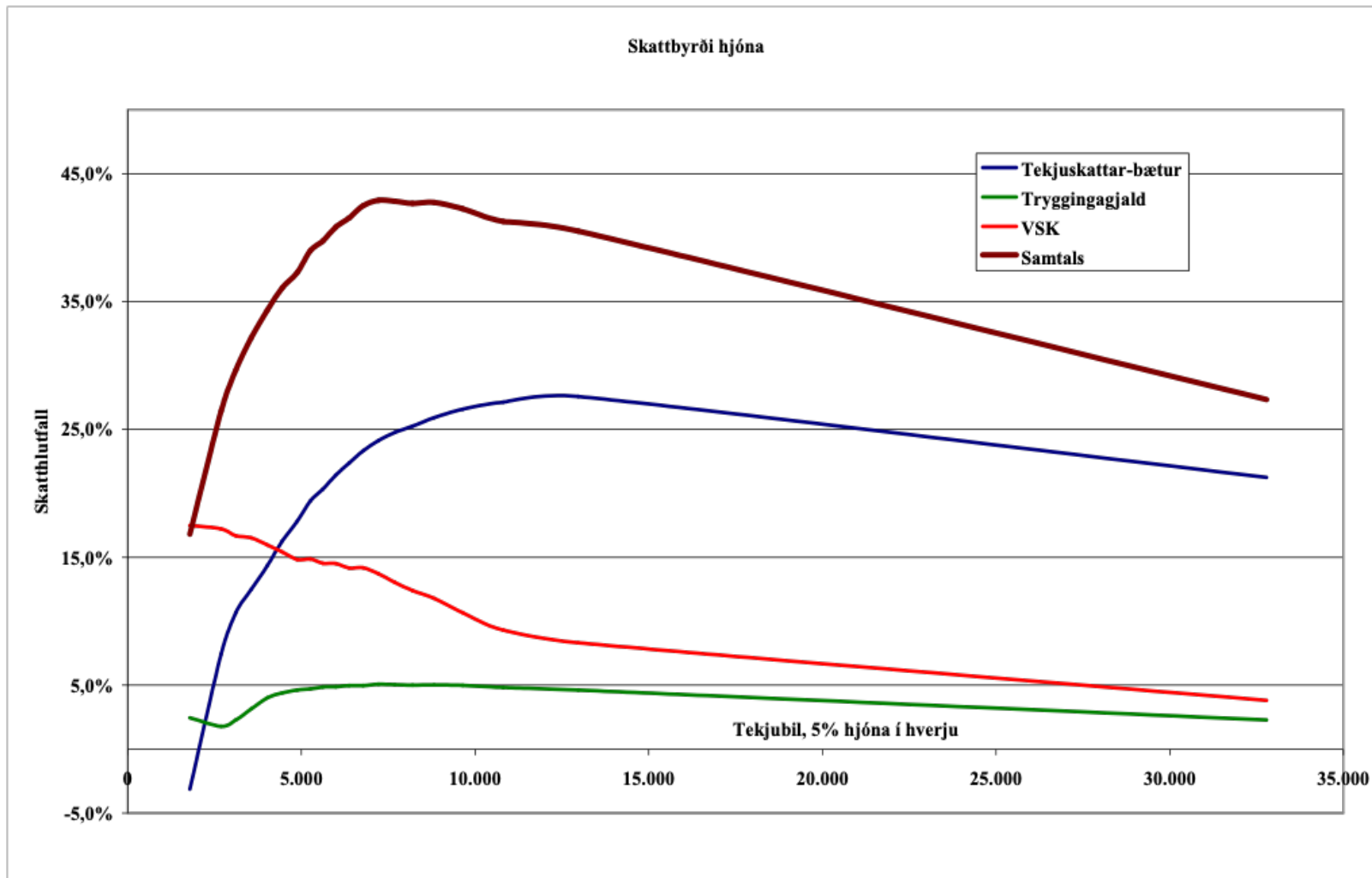
Aukin skattbyrði og ójöfnuður

- Almenn skattbyrði óx
 - Aukin samneysla
 - Eftirspurn eftir opinberri þjónustu
 - Lýðfræðileg þróun
- Ójöfnuður í skattlagningu óx
 - Bjögun tekjugrunnsins
 - Slæmar lagabreytingar
 - Skattalög, hugmyndafræði og vanræksla
 - Félagaréttur og fjármálastarfsemi

Endurgjald fyrir siðað samfélag

- Skattar og velferð
- Er svigrúm fyrir lækkun skatta?
 - Heilbrigðismál, skólar, húsnæðismál
 - Aukin skattheimta fyrir samgöngukerfið
 - Ríkisfjármálaáætlun, lækkun samneyslu
- Skattabreytingar án skattalækkunar
- Beinir skattar og neysluskattar

Skattbyrði tekjuskatts og neysluskatta samanlögð

Félagsleg samheldni og auðsöfnun

- Efnahagsleg stéttaskipting
- Félagsleg stéttaskipting
- Samþjöppun auðs og valds
- Áhrif skatta á ofurtekjur og auðlegð?

Tillögur skýrslunnar

- Auka samræmingu og draga úr undanskotum
- Stígandi tekjuskattskerfi fyrir einstaklinga með fjórum til fimm skattþrepum
- Hækkun fjármagnstekjuskatts til samræmis við það sem almennt tíðkast á hinum Norðurlöndunum
- Breytingu á skattlagningu rekstahagnaðar til samræmis við skatt á launatekjur.
- Umbætur á framkvæmd reiknaðs endurgjalds sjálfstætt starfandi aðila og afnám undanþágu fyrir fjármálastarfsemi.
- Stóreignaskattur með frítekjumarki fyrir eðlilegt verðmæti íbúðarhúsnæðis, sumarhúsa og einkabifreiða til eigin nota.
- Sanngjörn auðlindagjöld fyrir allar atvinnugreinar sem nýta sameiginlegar auðlindir þjóðarinnar.
- Eflt skatteftirlit og hert eftirfylgni skattrannsókna og dóma.

Markmið ASÍ

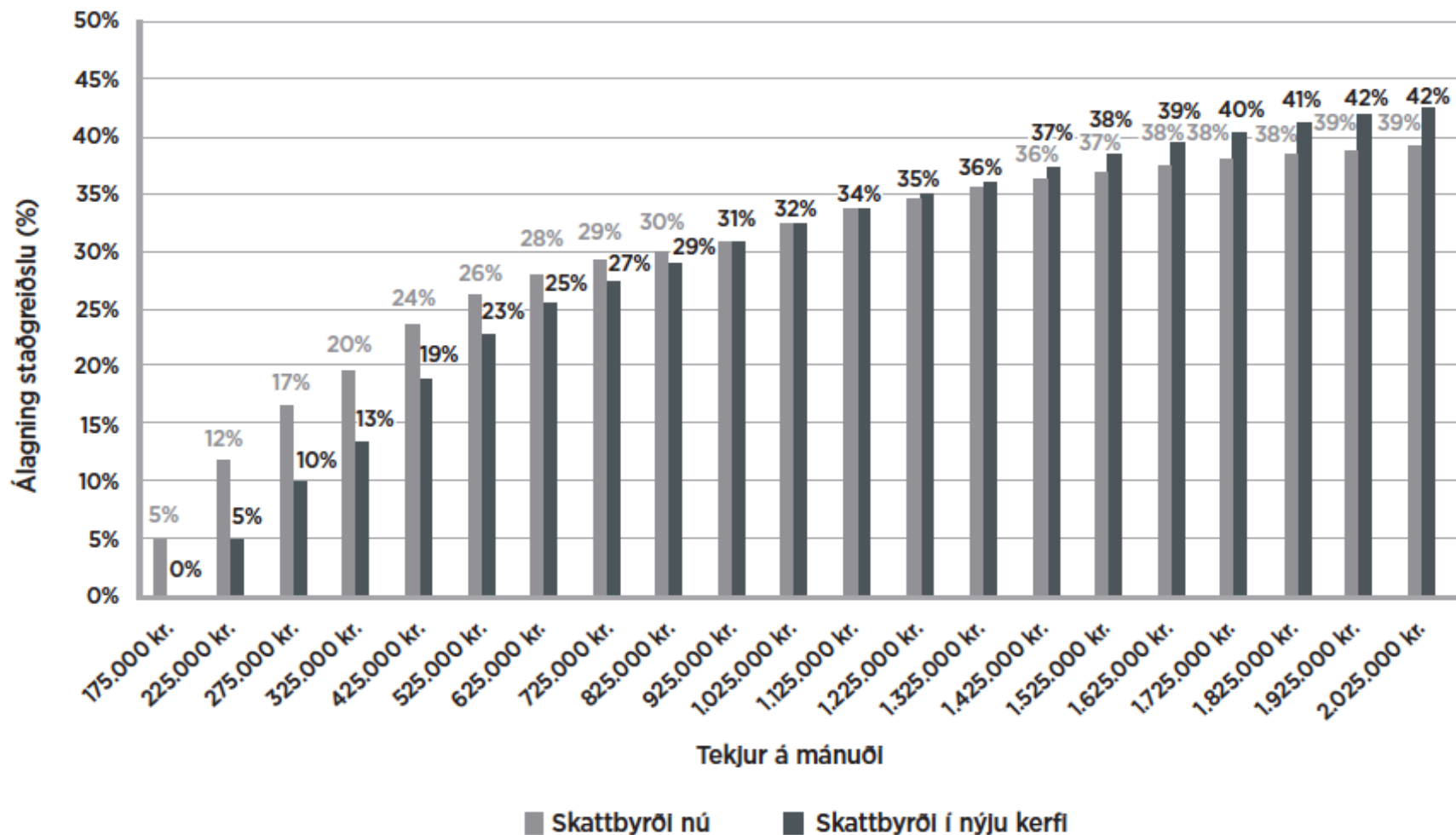
- Auka jöfnunarhlutverk tekjuskattkerfisins
- Hækka skattleysismörk
- Lækka skattbyrði lág- og millitekjuhópa
- Fjölga skattþrepum: innleiða nýtt lægra álagningarþrep á lægstu tekjur og nýtt hátekjuþrep
- Fjármagnstekjuskattur verði endurskoðaður og hækkaður í átt til þess sem tíðkast á hinum Norðurlöndunum
- Barnabætur nái til þorra lág- og millitekjuhópa
- Húsnæðisstuðningskerfin (vaxtabætur og húsaleigubætur) verði endurreist

Rammi núverandi og nýs kerfis

Tafla 1: Rammar núverandi og nýs kerfis samanbornir

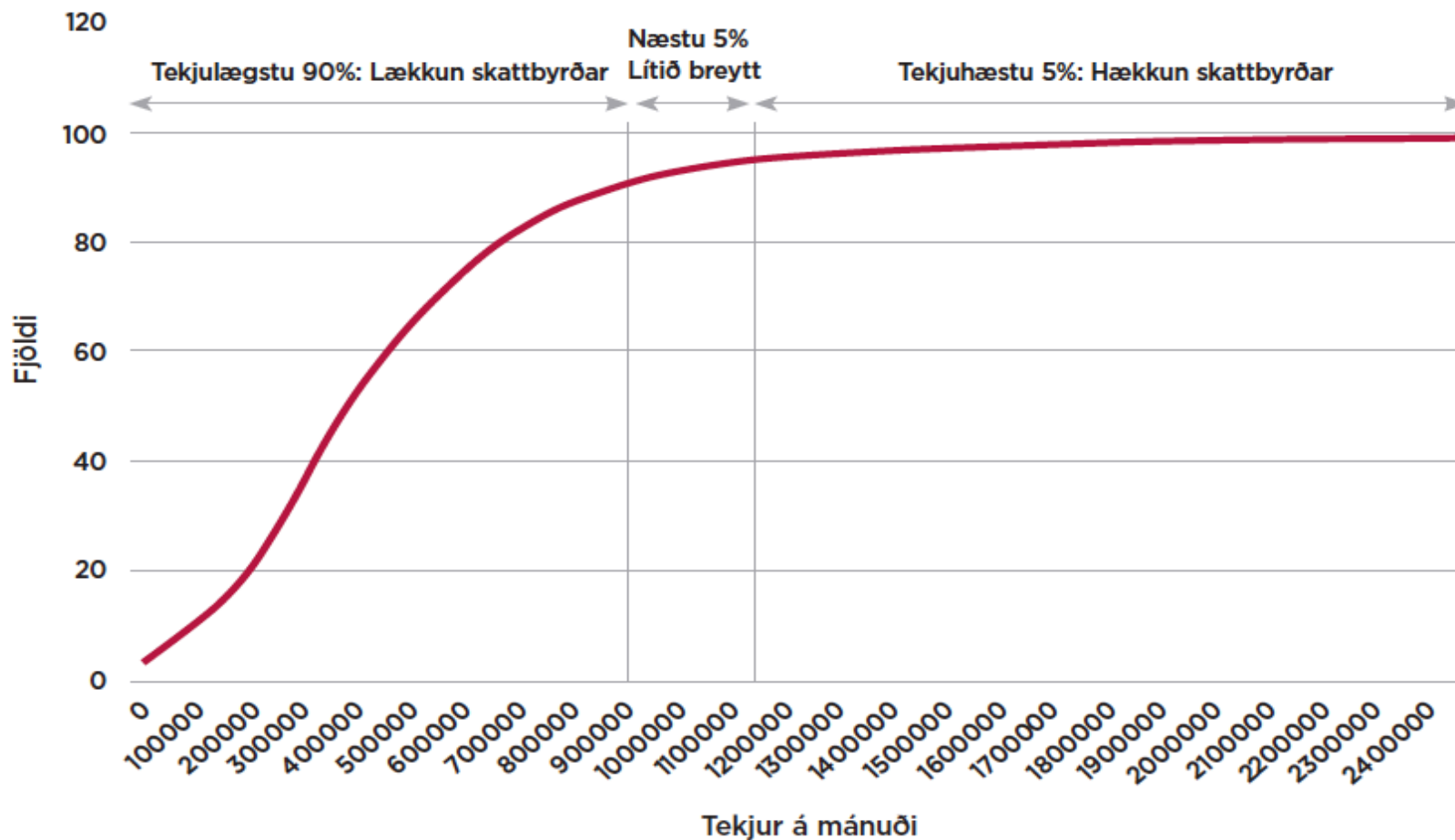
	Núverandi kerfi 2 þrep		Nýtt kerfi 4 þrep	
	Álagning:	Tekjubil (mánaðartekjur):		Tekjubil (mánaðartekjur):
þrep 1	36,94%	0 til 927.087 kr.	32,50%	0 til 350.000 kr.
þrep 2	46,24%	Tekjur 927.087 kr. og yfir	39,00%	350.000 til 775.000
þrep 3	--	--	47,00%	775.000 til 1.150.000
þrep 4	--	--	55,00%	1.150.000 og yfir
	Persónuafsláttur:	56.447	Persónuafsláttur:	60.000 til 70.000
	Skattleysismörk:	152.807	Skattleysismörk:	170.000 til 180.00

Breytt skattbyrði

Hve stór hluti framteljenda fengi skattalækkun?

Hlutfall framteljenda eftir tekjum og mörk skattbreytinga

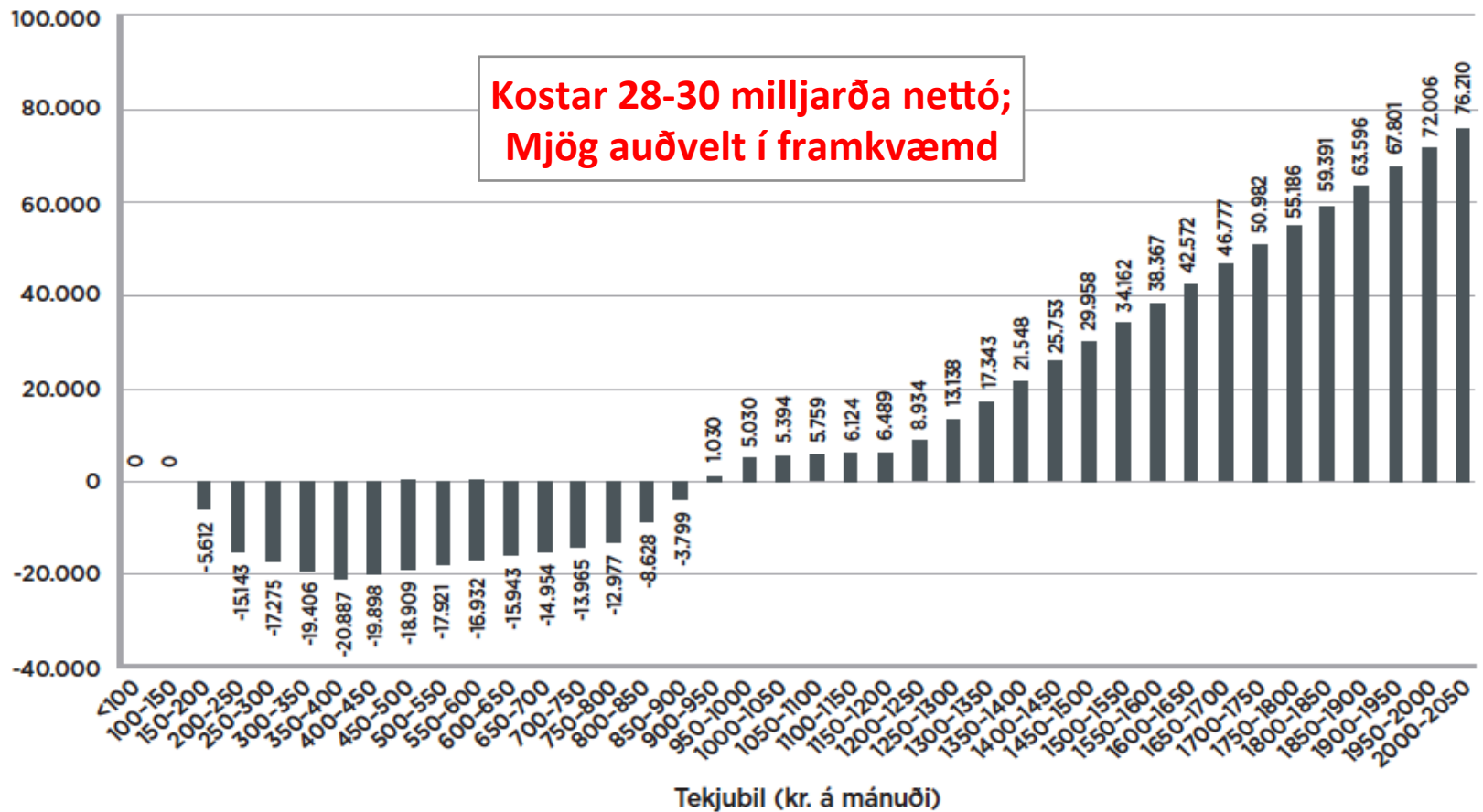

Hvað þýðir þetta í krónum?

Skattleysismörk=190.000 kr.

Breytt staðgreiðsla í kr. á mánuði, eftir tekjubilum

4 þrep (32,5%: 0-350; 39%: 350-750; 47%: 750-1150; 55%: 1150+);
skattleysismörk = 190.000; persónuafsláttur = 62.000

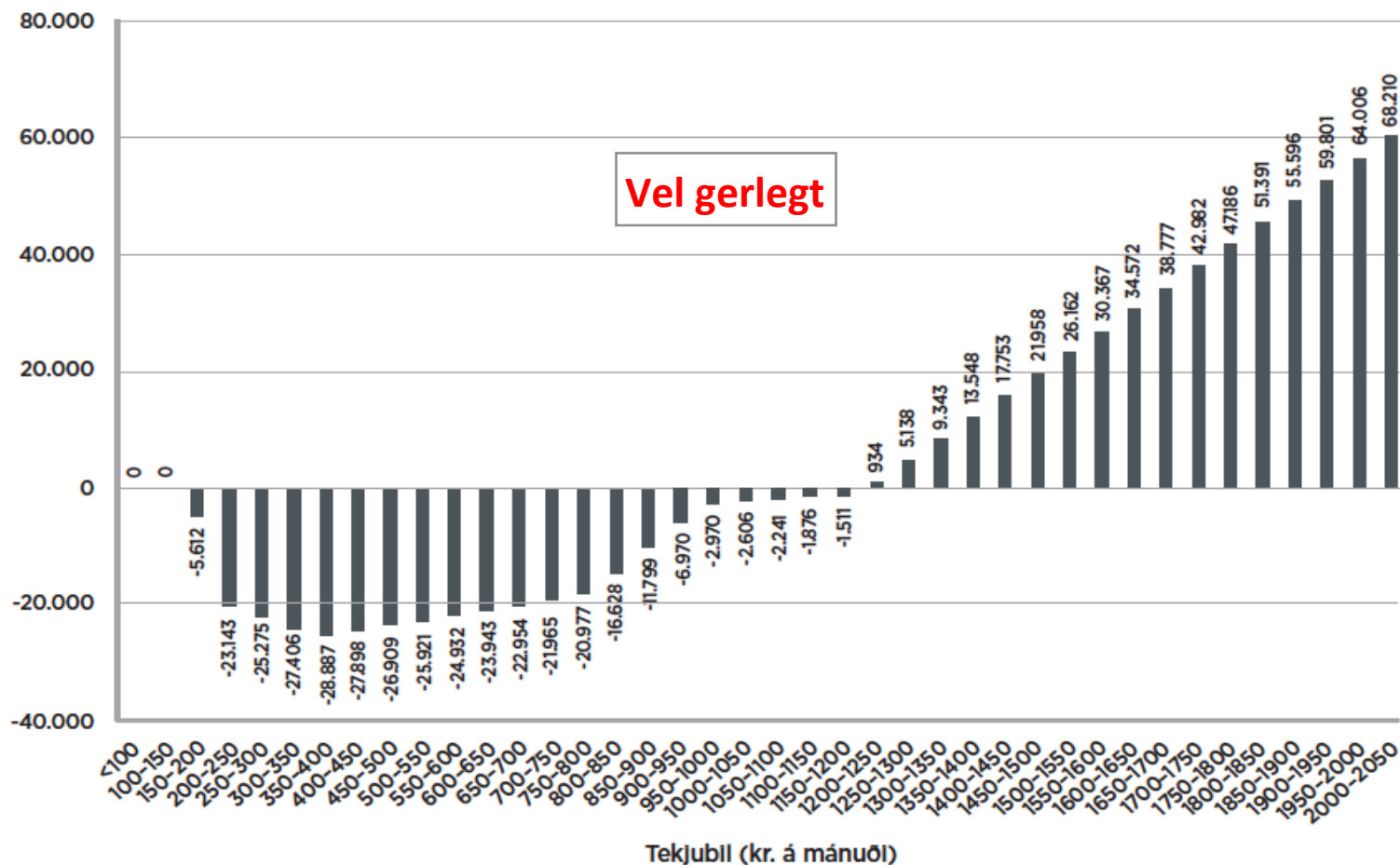

Hvað þýðir þetta í krónum?

Skattleysismörk=215.000 kr.

Breytt staðgreiðsla í kr. á mánuði, eftir tekjubilum

4 þrep (32,5%: 0–350; 39%: 350–750; 47%: 750–1150; 55%: 1150+);
skattleysismörk = 215.000; persónuafsláttur = 70.000

Aðrir kostir

- **Skattbyrði kvenna og karla yrði jafnari**
 - Konur fengju meiri skattalækkun
- **Ellilífeyrisþegar** fengju ríflega skattalækkun
- **Örorkulífeyrisþegar** fengju ríflega skattalækkun
- Skattalækkun yrði mest á því tekjubili þar sem flestir úr þessum hópum eru
- Skattkerfið yrði **hagstæðara ungu fólki** sem er að hefja starfsferil og stofna fjölskyldu

Takk fyrir!

Sanngjörn

dreifing skattbyrðar

Hvernig leiðréttu má
stóru skattatilfærsluna
án þess að veikja velferðarkerfið

Skýrsla til Eflingar-stéttarfélags

eftir

Stefán Ólafsson og

Indriða H. Þorláksson

Febrúar 2019